

מה מתרחש בעולם

I

יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ט', עמ' 228-230
תרגום: אורי אורלב

אתה רוצה לדעת מה קורה בעולם. אתה רוצה לדעת על מה פותבים העיתונים אחרי שאתה רוצה אותנו קוראים בהם כל כך בתשומת לב. אך למרות שאתה משתוקק לדעת, אינך שואל. נדמה לך שממילא לא נגיד, אז בשביל מה? רק כדי לשמע שוב: "יתדע כשתגדל – לא תבין".

משוהו פה ושם אפטר להבין: כבר אין קרבות במקום אחד, במקום אחר עדין נמשכת המלחמה, ההם מבקשים שלום, אלה מנצחים, האחרים דורשים, יש מי שמתנגד. – ברור שמבגרים רבים ונלחמים – לא כמו מלחמות של ילדים ועל דברים אחרים. מדוע?...
אני משיב.

למרה הצער החזק תמיד הכתיב תנאים לחלש, ומי שלא יכול היה להתגונן היה חייב לעשות כדבריו. והחזקים לא היו הצודקים. החזק לקח, גרם עולות, השתלט, עשה מה שרצה, הפריע, הכתיב כל מה שעלה בדעתו. אסר אפלו לכעס, אסר לדבר בקול רם על העול.

כדי להבטיח את עצמם חפשו החלשים ידידים חזקים, לפעמים כמה חלשים התאחדו כדי להתגונן יחד. אבל גם החזקים עשו אותו דבר, פרתו בריתות כדי להתנפל ביחד ולשדד; וקל יותר לעשיר למצא לו ידיד, קל יותר לחזק מאשר לחלש.

קשה למנות את כל המלחמות, אך המלחמה האחרונה נמשכת כבר ארבע שנים. מי שהיה בן שש כאשר פרצה, הוא עכשו בן עשר; מי שהיה אז בן עשר, עכשו הוא בן ארבעעשרה. והמלחמה עדין נמשכת.

האם תמשך עוד זמן רב? מתי תפרא שוב?

כך שאלו כלם ואף אחד לא ידע להשיב. נמצא לבסוף אדם אחד שאמר:

– אפטר לסיים את המלחמה, אפטר לסיים אותה בצורה כזאת ששוב לא תפרא. פשוט צריך להחזיר לכל אחד את מה ששייך לו.

לא נעים להחזיר.

אָחד אָמַר : "אַנִי מוֹכֵן לְהַחְזִיר, אָבֵל שְׂיַחְזִירוּ גַם לִי". שְׁנֵי אָמְרוּ :
"אַחְזִיר אָבֵל רַק אִם כֻּלָּם יַחְזִירוּ". שְׁלִישִׁי אָמַר : "שֶׁהוּא יַחְזִיר רֵאשׁוֹן".
אָחד אָמַר : "הֵייתִי מַחְזִיר, אָבֵל מָה הוּא יַעֲשֶׂה בְּזֶה?" שְׁנֵי אָמְרוּ :
"אַחְזִיר אֶת מָה שְׂלַקְחִיתִי לֹא מִזְמוֹן, אָבֵל לֹא אֶת הַדְּבָרִים הַיְשָׁנִים הַשְּׂיָכִים
לִי מִזְמוֹן". הַשְּׁלִישִׁי אָמַר : "לְקַחְתִּי אֶת אֲדַמּוֹתַי, נִטְעַתִּי בְּהֵן יַעֲרוֹת".
וְאַף אָחַד לֹא מֵאֲמִין : כֹּל אָחַד חוֹשֵׁשׁ שְׂיִרְמוּ אוֹתוֹ, וּמִי יִשְׁמַר שֶׁהַחֲלָקָה
תִּהְיֶה הוֹגְנָתָ?

*

אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים עֲכָשׁוּ אֶת הָעֵתוֹנִים בְּתַשׁוּמַת לֵב רַבָּה מִפְּנֵי שֵׁישׁ בְּהֵם
יְדִיעוֹת אֵיךְ נִלְחָמִים אֵלֶּה הַרוֹצִים שְׂזֹאת תִּהְיֶה כְּבָר הַמְּלַחְמָה הָאֲחֵרוֹנָה,
כְּדִי שֶׁהַחֲזָקִים לֹא יִגְרְמוּ עוֹל, כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַרוֹגִים, נִכְיִם, אֲלֻמְנוֹת,
יְתוּמִים, רְעֵב, מַחֲלוֹת וְדַמְעוֹת.

צְרִיךְ לָסִים אֶת הַמְּלַחְמָה כְּדִי שֶׁלְעוֹלָם לֹא תִהְיֶינָה סְבוֹת לְסַכְסוּךְ חֲדָשׁ, לֹא
בְּעוֹד שָׁנָה, לֹא בְּעוֹד עֶשֶׂר שָׁנִים, וְלֹא בְּעוֹד מֵאָה... – כְּדִי שְׂאִיטְלָקִי, צָרְפְּתִי,
אֲנָגְלִי, פּוֹלְנִי, גְּרַמְנִי, רוֹסִי, יְהוּדִי, טוּרְקִי, צ'כִי, גְּרוֹזִינִי, סְרֵבִי, יַפְנִי צָהֵב
וְאַפְרִיקָנִי שְׁחֹר – יוֹכְלוּ לַעֲבֹד כֻּלָּם יַחַד, כֹּל אָחַד בְּאַרְצוֹ, כֹּל אָחַד לְפִי
רְצוֹנוֹ, וְלְטוֹבַת הַכָּלָל, וְכְדִי לַעֲזֹר אֵלֶּה לְאֵלֶּה יַחֲלִיפוּ בִּינֵיהֶם אֶת מָה שֶׁעוֹדֵךְ
אֲצִל אָחַד לְמָה שֶׁחָסַר לוֹ – לְמַשָּׁל תֵּה בְּסֶכֶר, סֶכֶר בְּפֶחֶם, פֶּחֶם בְּדָגִים.
קִשָּׂה לְהַסְדִּיר כֹּל זֹאת.

עֵדִין לֹא מֵצֵאנוּ שִׁיטָה אֵיךְ לְסַדֵּר שְׂבִמְשִׁפָּחָה אַח יַחֲיָה בְּשָׁלוֹם עִם אַחוֹתוֹ,
אֵיךְ לְמַנֵּעַ מְרִיבוֹת וּתְלוּנוֹת בְּבֵתִי סֶפֶר – וְאֲנַחְנוּ רוֹצִים לְמַצֵּא דָרְךְ לַעֲשׂוֹת
שָׁלוֹם בֵּין עַמִּים, בֵּין צְבָאוֹת חֲמוּשִׁים וּמְמַשְׁלוֹת זוֹעֵמוֹת. אוֹלִי לֹא יַעֲלָה
בְּדַיְנוּ.

אוֹלִי לֹא נִצְלִיחַ – וְאַז נֶאֱמַר לָכֶם, יְלָדִים :

– תִּגְדְּלוּ, תִּחְשְׁבוּ, נִסּוּ – אוֹלִי בְּעִזְרַתְכֶם יִגִּיעַ אוֹתוֹ יוֹם חַג.

כְּדִי אָמְרוּ לָנוּ הָאֲבוֹת שְׁלָנוּ כְּשֶׁהֵינּוּ יְלָדִים, כְּדִי אָמְרוּ הַסָּבִים שְׁלָנוּ
לְאֲבוֹתֵינוּ כְּשֶׁהָיוּ יְלָדִים :

– תִּגְדְּלוּ, מִפְּנֵי שְׂיָבוֹא יוֹם...

הִגִּיעַ הַיּוֹם בּוֹ קִבְּלָנוּ רְשִׁיוֹן עֲבוֹדָה. אֵךְ יֵשׁ כֹּל כְּדִי הַרְבֵּה עֲבוֹדָה – כֹּל כְּדִי
הַרְבֵּה עֲצִים צְרִיךְ לְנִטֵּעַ, כֹּל כְּדִי הַרְבֵּה בְּרִזָּל לְכָרוֹת וּלְיַצֵּר מִמֶּנּוּ מַחְרָשׁוֹת,

כָּל כָּד הַרְבֵּה בְּיַד סֵפֶר צָרִיךְ לְבָנוֹת, כָּל כָּד הַרְבֵּה חוֹלִים לְהַבְרִיא , כָּל כָּד
הַרְבֵּה אָנָּשִׁים רָעִים לְהַחְזִיר לְמוֹטָב.
נְכוֹן שְׂאֵתָם מוֹכְנִים לְעֶזֶר לָנוּ? ...

